

HALOTTAK NAPJA

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Éves ár 10 h.
Féléves ár 5 h.
Hónapban hához hordva.
Éves ár 20 h.
Féléves ár 10 h.
Hónapban hához hordva.
Éves ár 24 h.
Féléves ár 12 h.
Hónapban hához hordva.
Éves ár 6 fillér.

Megjelenik minden nap, ahéttől és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XVII. évfolyam 250. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 november 1.

Csak egy gyertya árát!

Halottak napja van megint... A harmadik háborús év halottak napja, amely három háborús évben halottaknapja volt minden nap s minden könny hősi halált halt véreink ismeretlen sírját öntözte s minden győzelem ténye ismeretlen sírjaik hantját regyogja be halhatatlan dicsőséggel. Aki a haza szent védelmében ontották véruket, nem egyes emberek, nem egyes családok halottai, hanem az egész nemzet és az a magasztos közösség a szülők, a testvérek, a gyermekek fájdalmát, bánatos büszkeségé acélozza és az elesett hősokeket a történelem magaslatára ravatalozza fel. Szent az a föld, amelyre a magyarságért halt hőskatoná vére hullott és százszor szent a hant, amely alatt örökre elpihent. A háború boronája, felvonuló csapatok dalól hangos menetelése, vágató ágyuk nehéz dübörgése, földönfutó falvak népének vándorlása, sikongó szél, zuhogó zápor, szemelő eső, olvadó hó, elfutó, elmosó, eltiporó ezeket a sárokat, de a honfui szeretet, a híven örökös gyászfátyolos kegyelet felkereste, megtalálta őket, bejárt a Kárpátok hegyeit, völgyeit, vízmosásait, vadonait, ahol Szurmay honvédei, a szövetséges Súdarmee hősei, közös hadsereg vitézei harcoltak, és virágot ültetett a hantokra, fejfát tűzött a sírok fölé. — Ki nyugszik ott? Nem tudja, nem kérdezi. A legnagyobb, a legszentebb halott. Hős, ahi vért Magyarországgért, a magyarságért ontotta. Kétszáz ezer ilyen sír van a Kárpátokban. Mindnyájunk halottai, mindnyájunk hősei, — sírjuk mindnyájunk földje, mindnyájunk jövője. Legyen övék a harmadik háborús év halottak napja Ezen a napon a kultuszminiszter rendeletéből az ország összes iskoláiban gyűjtenek országos hadiir alapunk javára. November 2-án áldozzon minden magyar diák, minden magyar iskola az ő emléküknél. Május elseje az új kárpáti falvaké volt 500.000 koronát adtak össze a magyar iskolák a jövőd

hajlékaira, november 2-ika legyen a halottak hősoke, akik megvédték a Kárpátokat s kiomlott véruket viesszaszerelte a földet, ahol az új kárpáti falvak felépülnek. Ha az ő sírjukat gondozzuk, a magyar földet erősítjük, védjük. Adjon mindenki csak egy gyertya árát. És csudálatos lángoktól lesz fényes Halottak napja, a szívek tündöklő tüzeitől a honszeretet csillogó mécseseitől. Csak egy gyertya árát! Ez idén Halottak napján sötétek a temetők, de annál ragyogóbb a szívekben kigyuló tűz. Az ádáz sors magyar sírokkal hintette be a Kárpátok völgyeit, hegyeit, Erdély havasait, de a sírokon nem tapod ellenség lába, a honfui kegyelet hajlik fölébe, büszke könnyekkel áldoz és a győzelem virágait tüzi le. A magyar társadalom minden téren megmozdult,

a felnőttek ezer gonddal és bajjal küzdenek. Magyar tanulók, a jövő munkásai, anyái, hozzátok fordulunk, hogy filléreitekből adjatok újra százezreket össze, hogy a magyar jövőd, a magyar fiatalság kegyelete gondozza a Kárpátok és Erdély sírjait. Szenteljétek meg ezidőn november 2-át! Teljen meg szívetek azok emlékével, akik halálukban is őrt állanak a magyar határon és míg körülöttünk lángban áll az egész világ, a halott kétszáz ezer örökös, hogy idehaza magyar iskolákban, magyar szóval boruljunk le emlékezetük előtt.

Budapest, 1916 október 29.

Gróf Khuen Héderváry Károly

a Háboruban Feldult Tűzhelyeket Ujrafelépítő Országos Bizottság elnöke.

Emlékbeszéd Bunyitay Vince felett.

A Magyar Tudományos Akadémiában felolvasta dr. Karácsonyi János, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Tisztelt Akadémia!

Bunyitay Vince már régen nem jelent meg az Akadémia gyűlésein és így az új tagok őt személyesen alig ismerték. De számosan vannak azért még, akik nem csupán látástól, hanem közelebbről is ismerték és akik ismerték, bizonyosságot tehetnek róla, hogy vele a Magyar Tudományos Akadémianak érdekes és érdemes tagja szállt a sírba.

Érdekes már maga az, hogy református család ivadéka, mennyire elszakadt szűkebb hazájától Zemplénmegyétől, hogyan alakult át kat. pappá, hogyan lett történetíróvá, pedig éppen nem annak indult, hogyan építetett a ledólt, elpusztult református templom helyett új kat. templomot, hogyan igyekezett iskolával megmenteni a veszendőnek irodult népet a magyar hazának és a kat. egyháznak.

Bunyitay Vince Sátorajauhelyen született 1837 január 17-én. Családjá 1680-ban kapott nemességet, de tagjai közül nem voltak ki nevezetesebb emberek az 1740-1810

között élő Bunyitay Jánosig a ki testvérevel, Józseffel együtt iskolákat végzett és mind a ketten református papokká lettek. János egyfolytában 17 évig Töketerahestől északra eső miglészi kis református egyházból paposkodott, aztán három évig a Sátorajauhelytől északra eső lasztóci kis egyházközséget igazgatta és itt már magyar nyelven hirdette az Isten igéjét, de előjárói parancsára könnyek közt újra el kellett foglalnia a miglészi papi állást, mert ő tudott tótul és Miglészen arra volt szükség. Itt ezután a kicsiny alig 100 lélekből álló egyházközségek új templomot építtetett és a kálászécsi kerületnek esperesse lett. Tíz gyermeke közül kettő református pap, egy ügyvéd lett, de a többi már nem nagyon tudta taníttatni, úgy, hogy Sámuel nevű ötödik fia már csak a nevével, Csernel Erzsébettel kapott magyarjésztrebi (most magyar sasi) birtokán gazdálkodott. E Bunyitay Sámuelnek két fia és két lánya lón, de ugylátszik hogy fiai közül ő is már csak az idősebbiket, Andrást, tudta taníttatni, mert a fiata-

Szőnyeg, Függyöny, Linoleum,

Vásznak, Fehérneműek, Harisnyák, Ruhakelmék, Bársonyok, selymek, barchetek, uri és női divatcikkek, kézimunkák mindennemű hozzávalók.

Nagy választék, olcsó szabott árak

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

labbik Károly nevű irni is alig tudott. Az 1800-ban született Bunyitay András látván, hogy a jásztrébi kis birtokból meg nem él, házasság útján próbált jobb megélhetést biztosítani magának és így leszállott Zemplén felelő vidékéről, a hegyek közül Olaszliszkára és ott kapott magának házasságot, az 1797-ben született, tehát néha három évvel idősebb Szepesti Anna személyében.

E házasság nyitja annak, hogy a református papi család harmadik ivadéka már nem csupán katolikussá, hanem katolikus pappá is lett és építeni, helyreállítani igyekezett azt, amit ősei leromboltak. Bunyitay András neje ugyanis nem csupán idősebb, hanem sokkal nagyobb lelkierejű magyar nő volt, mint a férfi és így csak oly kitűréssel nyújtja kezét, hogy az összes gyermekek kath. vallásnak lesznek. A férfi beleegyezett, a sz. akkori törvények e kikötés megvalósítását biztosították is.

Bunyitay Vince szülei eleintén Olaszliszkán laktak. Ott született első gyermekük is, János és az ott levő kath. templomban kereszteltették meg. Azután Lasztócra, a Sátoraljaujhelytől északra eső kis faluba költöztek, mert Bunyitay Andrásnak ott nagyanyja után az egyik nemes udvarházhoz joga volt és azonkívül íjt jegyzői hivatait is vállalt. Mikor azonban már János fiukat iskoláztatni kellett, akkor Sátoraljaujhelyen keresett állást és így 1834-től Zemplénvármegye kórházának gondviselője lett. Így történt, hogy utolsó gyermekük, Bunyitay Vince már Sátoraljaujhelyen látott nagyvilágot. Maga a város bírójának Trutler József lett keresztatyja és annak neje keresztanyja.

Sátoraljaujhelyen a piaristáknál kezdte azután iskoláit Bunyitay Vince és mindég kitűnő tanuló volt. 1846. őszén, tehát még csak 9 éves korában belépett a gimnáziumba. 1847. június 13-án nagy öröme volt a háznak, mert az idősebb fiu, János elérte célját, kassai egyházmegyei pap lett és épen akkor tartotta ott Sátoraljaujhelyen első miséjét.

Ez nagy hatással volt Bunyitay Vince ifju lelkére, de még nagyobb az 1848-49-iki szabadságharc. Látta a magyar nemzet lobogó felkelését, a szegényesen öltözött honvédek bevonulását, hallotta a tarcali ütközet híreit, hallotta, hogy az ő családjából is két ifju harcolt és halt meg a hazáért, de látta Sátoraljaujhelyen az osztrák és orosz seregek végigvonulását is és lelkébe véste, hogy dolgozni, tanulni kell a magyar nemzet fiainak, ha hazáját megmenteni és élni akar. Ekkor érte családjában az első bánat. Bátyja János tüdővészben elhalt.

Mivel 1848-49-ben a piarista gimnázium megszűnt, 1850. őszén szülői Kassára adták őt és 4 év alatt itt végezte a gimnázium hátralevő osztályát. Atyja 1850-ben elhalt és így nevelése egészen anyjára az erős kath. asszonyra maradt.

1854-ben mutatkozott nála először a későbbi, erős, önálló gondolkodás jele. Anyja azt óhajtotta, hogy ő is kath. pap legyen. Meghajolt, de nem folyamodott a kassai megyébe, ahol bátyja szolgált, amelynek egyházmegyéjében ő nevelkedett, hanem erős magyarérzésétől hajtva elment Egerbe és az egri kispapok közé felvételt kért. Nehéz dolog volt akkor azok közé bejutni, de ő neki sikerült, mert anyjának jó ismerőse, vagy talán rokona is volt az egyik egri kanonok, Stipula József és felvételt kieszközölte.

1858-ig elvégezte aztán a hittudomány

négy évfolyamát minden nagyobb zökkenés nélkül és úgy látszott, hogy mint egri pap, valamelyik jó plébánián jó bor és jó dohány élvezése közt morzsolja le életét.

Azonban forrni kezdő irói tehetsége és roppant erős akaratereje, akkor egész más irányba terelte élete folyását.

Az egri érsek akkoriban Bartalovics Béla volt, s ő az önkényuralom idején is lelkesen támogatta a magyar irodalmat. Ennek nyomán azután egész irodalmi kör alakult ott Egerben az egri papokból és kivált a vallásos költészet terén méltán dícsérendő eredményt ért. Ott élt akkor a ciszterciek házában Szvorényi József, ott lakott Tárbányi József, ott volt a ragyogó tollu Mindszenti Gedeon. A vidéki plébániákon éltak, de mint jeles költők nagy tiszteletben állottak Pájer Antal és Benőfy Soma. Hogyne buzdult volna fel ilyen példák látásán Bunyitay Vince lelke. Ő is nekifogott tehát a magyar költészet művelésének és már 1856-58-ban még kispap korában megjelent első költeményei a Családi Lapokban, az Orosz Mihálytól szerkesztett Kalauzban, a Katholikus Néplapban. Nem csupán megismerkedett, hanem szoros barátságot kötött Mindszenti Gedeonnal is és benne nem csupán hü barátot, hanem állandó buzdítót is nyert.

Iv előzmények után nevezték ki őt 1858. aug. 23-án az egri érseki kancellária mellé szürke embernek, másolónak, vagy mint latinosan hívták: actuariusnak, szinte természetesen látjuk, hogy az ő csapongó költői lelke nem bírta a gépies másolást és így jobbarátjainak, édes anyjának, rokonainak nagy megdöbbenésére két hónap múlva levette a papi ruhát, otthagya állását és feljött Pestre Gschwindt szeszgyáros család jához nevelőnek.

Amde, ha előljárói rosszul ismerték Bunyitay Vincét, mert bár ideiglenesen, még a felszenteléshez kora megjön, oly gépies dolgokra alkalmazták őt, még rosszabbul ismerte ő magát, amikor a nevelői sok türelmet, sok tapintatot kívánó állásra vállalkozott. Hisz ő már ifjkorában oly nagyra törő, mindig a szépet, nemeset, változatosot óhajta, türelmetlen, nyughatatlan természet volt!

Három hónap alatt teljesen meggyőződött arról, hogy a nevelői pálya nem neki való. Meggyőződött arról, amit mint tapasztalatlan kispap elképzelt, elhízeni sem tudott, hogy a világi életpályán se olyan nagyon osztogatják az elismerést, hirt, dícső séget és kenyeret. Most, mint a tékozló fiúnak, eszébe jutottak édesanyja sóhajtsái, szerető paptársaiak sajnálkozó szavai és újra visszakívánkozott a papi pályára.

De hova menjen? Egerbe visszamenni szegyeit, Kassára sem mehetett. Szatmárra jutni akkoriban bajos volt, mert még nem volt vasútja. Lament tehát 1859. márciusban Váradra és itt kérte felvételét a Szent László egyházmegyéjének papjai közé. Az áldott jólelkű Szaniszló püspök kissé nehezen ugyan, de mégis fölvette, mert nagy szükség volt tőle tudó papra és Bunyitay egy kisse már hazulról is tudott tőle, de vállalta hogy meg fogja tanulni a tót nyelvet.

Igy jutott Bunyitay Vince a váradai egyházmegyébe. Egy darabig a papnevelőintézetben ismételte a hittudományokat, azután lea-atták segédpappá és 1859. november 4-én elküldték Békéscsabára segédlelkésznek. Már akkor szabad volt keresztelnie, temetnie, szent beszédeket tartani és különösen fel kellett használnia az időt a tót nyelv

tökéletes elsajátítására, annál is inkább, mert az akkori plébános tőle nem tudott és így a tótjairu hívekkel csak a káplánok érintkeztek Békéscsabán. Itt maradt azután akkor is, midőn 1860. február 11-én miséspappá szentelték fel és kedves plébános, szeretett káplántársa mellett egészen beletalálta magát a papi életbe. Megkezdődött akkor már a magyaros élet, ő is csináltatott magának új magyar ruhát és vigán várta a szebb jövőt.

Ha ott marad, talán nem lett volna belőle magyar író. Amde 1861. március havában Nagyváradra helyezte át püspöke az olasz plébánia segédlelkészévé. Itt sokkal kevesebb dolga volt és megint magyar irodalmi férfiakkal jutott összeköttetésbe. Itt lakott akkor már Horváthy Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, itt lakott Fogarassy Mihály, a Szent István Társulat elnöke, itt élt és fáradhatatlanul lelkesített másokat, dolgozván maga is Nogáll János. Különösen ez utóbbi, mint volt igazgatója ismerte és becsülte Bunyitay Vincet tehetségét és így 1863. január havában összes régi ismerősei bámulatára egyszerre csak megjelent az Idők Tanúja c. napilapban egy felhívás Bunyitay Vincé felé, hogy a tőle kiadandó ifjusági iratokra fizessenek elő. Ma alig tudjuk megérteni, mily örömmel fogadták az akkori magyar írók Bunyitay V. felhívását. Mindjárt a legjelesebbek felismerték, mily nagy haszna lenne, ha ez ifjusági iratok által a magyar kath. ifjuságot a jó erkölcsök és haladás útján meg lehetne tanítani. Mindjárt a legjelesebb egyházi költők és írók, mint Mindszenti Gedeon, Kuthen, Benőfy megígérték támogatásukat. Még ez évben csakugyan megjelent az ifjusági iratokból két kötet. Jórészt Bunyitay Vince előbeszéléseit és verseit tartalmazta, de között verseket említett kortársaitól is.

Kezdett tehát a remény megvalósulni, amit Bunyitay Vince már 1858-ban nyújtott, hogy kitűnő magyar költő, szépirod és előbeszélő lesz!

De a remény megint csalóka volt. Az ifjusági iratok megakadtak és 1863. után nem jelent még több kötet. Oka ennek az volt, hogy Bunyitay 1863. közepén mindenáron plébános akart lenni. Türelmetlen, nyughatatlan természete nem bírta elviselni az örögebb paptárs hibáit, gyengéit és azonkívül forrón óhajtotta, hogy 1858 óta ide s tova hányódó édesanyjának végre állandó lakást, biztos megélhetést nyújtson.

Megőresedett épen akkor a szentjebbi plébánia. Ennek eléréséhez annál nagyobb reménye lehetett, mert ha Szentjebben nem is, egyik fiókyházában a tót nyelv használatára akkor még nagy szükség volt a váradai fiatal papok közül bizony kevesen törték magukat a tót nyelv elsajátításáért. A plébánia kegyura akkor Fábry Ignác kassai püspök volt és ez Szaniszló püspök ajánlatára őt nevezte ki 1863. aug. 23-án szentjebbi plébánosává.

Bunyitay boldogan szietett Kassára a püspök kegyét megköszönni. Magához vette édesanyját és elkezdett gazdálkodni.

Ezzel a szépen indult irodalmi működés megint elakadt. Megakadt, de csak azért, hogy új irányban annál erősebben induljon meg.

Szentjebbi a Berettyó tágas völgyének közepén esik. Tele van a régi, ott lakó magyarok emlékeivel, a dícső Szent László kiváltól a szerencsétlen Álmos hercegtől kezdve egész a Rádeyek és Rákóczyak fejedelmi alakjáig. Mőgötte van a szép Réz-

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női öszifelöltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

hecsyég a nyughatatlan Zólyomy Miklós udvarházával. Váradra jövet elmegy az ut a bihari és adorjáni várak romjai mellett!

Egy emléke nem maradhatott hatás nélkül Bunyitay fogékony lelkére.

Es csak ugyan öt év múlva (1910) érdekes cikkeket jelentek meg egyik lap hátsó oldalán a magyar történet megfogadó érdekes eseményeiről Bunyitay Vince tollából. Majd két kis kötetbe egybefoglalva külön is megjelentek azok „Régi képek” néven.

Bunyitay a költő odahagyta tehát a képzelet világát és a valódi élet iránt kezdett érdeklődni. Még költő is maradt ugyan, mert szerette kiszínezni, nagyítani az eseményeket, még nem annyira a valót, mint a mulattatót és oktatót kereste azokban, de már mégis közelített igazi hivatása felé!

Hogy teljes erejével a történetírásnak szentelje magát, arra tulajdonképpen egy kis látszólagosan sajnálatos, zempléni megyei félreértés adott okot.

1871. szeptember elején történt, hogy a magyar Történelmi Társulat tagjai a zempléni megyei levéltárak felkutatása végett oda kiutaztak, többek közt Csörgőre a báró Fenyey Pál birtokára is küldöttek ki négy tagu bizottságot, de ezek a levéltárba be nem jutottak, mert a gazdatiszt állítása szerint nevi utasítása a levéltár megmutatására és kinyitására nem volt. Nagy kedvetlenséget okozott magának a Történelmi Társulatlak is, de később magának a bárónak is.

Olvasva ezt Bunyitay ott lent Szentgyebben és mint zempléni megyei ember szégyellte, hogy Zemplénmegye egyik gazdag levéltára ismeretlen maradt a magyar tudósok előtt. Tudta ezenkívül azt is, hogy neki a báró Fenyey családnál vannak olyan összeköttetések, hogy előtte megnyitják a levéltárt. Folyamodott tehát báró Fenyey Pálhoz és oly jó ajánlatot kapott, hogy az engedélyt a levéltár átkutatására megkapta.

1872 május havában tehát elutazott szülőfalujára és bejutott a Fenyey levéltárba. Négy aj és nagy szekrény tele a magyar történet a nyi nevezetes emlékeivel tartott ki előtte! Nem volt igaz — mint némelyek nérgökben rebesgették — hogy az egerekkal etették az érdekes leveleket. Ott voltak azok mind szépen birtokok szemel elrendezve! A képzeletvilága helyett megjelent előtte a valódi élet világa az ő bajjaival, szenvedéseivel és munkájával is.

Az eredeti oklevelek olvasása, másolása oly hatást tett Bunyitay Vincére, hogy ezantul szívesen lélekkel magyar történetíróvá vált.

Hozzá ott B. harban legközelebb állott a Várad egyházmegye. Nem csupán a hála, hanem inkább annak fényes múltja ragadta meg figyelmét és annak történetével kezdett foglalkozni. Elővette nemcsak a régi írókat, hanem fáradságtalanul kutatta fel az eddig ismeretlen okleveleket is. Hatékony töltött a gyulafehérvári, leleszi és Budapesten az Országos levéltárakban, pedig 1875 után az neki sokszor nagy nehézségekbe került, mert először a szentjohanni plébániát a helyfőnökkel és itt nem volt káplánja, s így mindig csak úgy távozhatott el, ha helyettesítő gondoskodott.

Végre, hogy egyedül a magyar történelmi tudományok elhessen, midőn édesanyja 1879-ben meghalt, lemondott plébániájáról is, csak egy kis szünet kért a püspöki pa-

lotában, elfogadta a püspöki könyvtárosi állást és 1881. elején beköltözött Váradra.

(Vége köv.)

Burgonya beszerzés a várostól.

Tudatom a város közönségével, hogy a burgonyának háztartási célokra való nagybani elárúsítását elrendeltem olyképpen, hogy egy egy család 100 kilogrammtól kezdődő leg 200 kilogrammig terjedő mennyiségben vásárolhat.

A burgonya nagybani ára 100 kilogrammonként 24 K. A város közönségére nézve nemcsak a burgonya beszerzését, hanem annak szállítását is megkönnyítendő olyképpen intézkedtem, hogy a vásárló kívánságához képest a megvásárolt burgonyát a kiváltás sorrendjében a városi igák által naponként délután két órától hat óráig hazáig szállítatom. A szállításért a burgonya kiváltása alkalmával 100 kilogrammonként 1 korona lesz fizetendő.

A torlódások elkerülése végett a vásárlás idejéig az Olaszi városrészt lassan részére a hét keddi napját, az Újváros, Kőrös város közönsége részére a csütörtöki, a Verence, Váralja és Csillagváros közönsége részére pedig a pénteki napot jelölöm ki.

A vásárolni szándékozók a kijelölt napokon délután 3—4 óráig a vételárát a városi közlélményügyi ügyosztály pénztáránál (Városháza földszint 9.) nyújtva ellenében előre fizetik ki és a nyugta a pénztár által kijelölt burgonya raktárban megbízottunknak átadandó, ki annak elszállításáról gondoskodni tartozik.

Nagyvárad, 1916 október hó 30 án.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Meddig „jár” a nikkelpénz?

—
Csak az év végéig cserélik be.

Az aprópénz általános hiányának okául azt tartják, hogy a közönség, különösen a vidékiek, elrejtik nemcsak az ezüstpénzt, hanem a nikkelt váltópénzt.

Ennek semmi értelme és megmagyarázható indoka egyáltalán nincs, de a hivatalos figyelmeztetés és a lapokban megjelent közleményeknek nincs elég hatása, hogy a közönség közforgalomba hozza az elrejtett váltópénzt.

Különösen fontos pedig, hogy a 20 filléres nikkelpénz befolyjon, mert arra a hadseregnek szüksége van. Ezért bocsátották ki a vas 20 filléreseket.

A 20 filléres nikkelpénz beszolgáltatását most nagyon megkönnyíti Nagyváradon a honvédség, az utcákon felállított beváltó bódékkal, hol minden nehézség nélkül vas 20 filléresekkel cserélik ki a nikkelt 20 filléreseket.

A nikkelt 20 filléresek, mint már említettük, ez évi december 31 én túl nem cserélhetők be, tehát mindenkinek érdeke, hogy a tulajdonában levő nikkelt 20 filléreseket mielőbb becserélje.

Erre vonatkozólag a rendőrkapitányi hivatal a következő két hirdetményt bocsátotta ki:

A rendőrkapitányi hivatal figyelmezteti a nagyközönséget ama körülményre, hogy a 20 filléres nikkelt pénzeknek vas huszfilléresekre való becserélésének határideje f. évi december hó 31 én lejár. Miután ez az időpont erősen közeledik s miután — a tapasztalatok szerint — a nikkelt 20 filléreseknek vas huszfilléresekre való becserélése igen lassan halad, a rendőrkapitányi hivatal figyelmezteti a közönséget, hogy a becserélést a fent jelzett időpontig annál is inkább eszközöljék, mivel december hó 31-ike után a nikkelt huszfilléres a magánforgalomban nem fogadtatik el. Nagyvárad, 1916 október 17. Rendőrfőkapitányi hivatal.

A rendőrkapitányi hivatal felhívja a kávéházak, vendéglők, cukrászdák, locsmák és hasonló üzletek tulajdonosait, hogy a fizetésekkel befolyó és összegyűlt nikkelt 20 filléreseket az Országos Magyar Bank helyi fiókjánál f. évi december hó 31 ig havonként annál is inkább szolgáltatassék be, mivel ezen időpont után a nikkelt pénz magánforgalomban nem fogadtatik el. Nagyvárad, 1916 október 17. Rendőrkapitányi hivatal.

A csendőrsvezető támadói.

1700 koronáját elrabolták.

Tegnapelőtt, hétfőn éjjel egy bevert fejű csendőrsvezető táromlygott fel a rendőrség központjára, az inspekción tisztviselő elé. Jól állapotban volt, de azért elő tudta adni panaszát, hogy a Teleky utcán hátulról fejbévették és kilopták kabátja zsebéből összes pénzét, mintegy 1700 koronát.

A rendőrség nyomban megindította a nyomozást és reggelre megállapította a következőket:

B. Nagy Gábor lassi csendőrsvezető tegnap este pénzövéiben levén, bement az „Abbázia” kávéházba. Mulatni kívánt és mulatott is. Rendelt pezsgőt és bort rakásra az egész asztal megtelt üvegekkel, amelyek sorra ki is ürültek. Mulató társ akadt anyai, amennyi kellett. Letelepedett hozzá egy honvéd őrmester is, akivel a becsipett csendőrsvezető először összeszólalkozott, de aztán csakhamar megbékéltek és együttes erővel ittak tovább.

Letelepedett a társasághoz egy Perjesi László nevű rovtomultu alak és Bernáth Jánosné hirhedt zsebtolvajná.

Ezek szintén segítettek az ivásban váltakozó kedélyhangulatban. A csendőr 11—12 óra között távozott el az Abbázia-kávéházból. Társajából, amikor fizetett, nagy pénzt veit ki, amit láttak társai is.

Kótyagos fejjel ment végig a Teleky utcán s amikor a református templomhoz ért hátulról valaki bottal fajba ütötte. Lerogyott a földre, ahonnan csak nehezen tudott feltápáskodni. Ekor azonban már nem volt nála pénzesládója.

Reggelre már a rendőrségre került az egész díszes társaság, amely a csendőrsvezetővel mulatott s remélik, hogy rövid időn belül kézrekerül az elrabolt pénz is.

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen-fínségű harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerertárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszertár Szacsvay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István Apolló drogériájában.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Erdélyben nyugalom.

Keleti harctér. Budapest, október 31. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalá. Orsovánál és az erdélyi déli határ tulsó oldalán tovább folyik a harc. Csernahévíztől északra Csaplonytól északra meghiusultak a románok támadásai. Magyarország keleti határán, az Erdős-Kárpátokban aránylag tegnap is nyugalom volt.

Falkenhayn tábornok magyar-osztrák és német haderői október 10. óta 151 tisztet és 9920 főnyi legénységet fogtak el. A zsákmány 32 ágyú, 47 gépfegyver, 1 zászló és sok hadiszer.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalá. Lipnica-Dolnánál német csapatok Brzezanytól délre török zászlóaljok elfoglaltak erősen elsáncolt ellenséges állásokat, amely alkalommal 4 tiszt, 170 főnyi legénység s 9 géppuska jutott a támadók kezére.

Volhyniában Lobacovkánál visszavertük az orosz előretöréseket.

Aknavető és tüzérségi harc az olasz fronton

Olasz harctér. Budapest, október 31. (Hivatalos.) A tengermelléki arcvonal egyes részein váltakozó hevességű tüzérségi és aknavető tűz alatt állanak. Tirolban egy alpini zászlóaljnak Cardinal ellen a fassani alpokban indított támadását az ellenség jelentékeny veszteségei mellett visszavertük.

Délekeleti harctér. Budapest, október 31. (Hivatalos.) Csapataink körletéből nincs jelenteni való. *Hófer.*

Háboru vége — soha napján. Devonshire lordjának beszéde.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Kanada új főkormányzójának a dewonshirei hercegnek tiszteletére Londonban adott banketten Robertson vezérkari főnök a következőket mondotta:

Még ma nem látom a háboru végét. Hogy a háborunak mikor lesz vége, ez a kérdés ma nem bir érdekekkel. A háborut csak akkor fejeztük be, ha az ellenséget legyőztük. Minden erőnket össze kell hordani, hogy ugy harcossaljunk, hogy a végső győzelem a mienk legyen!

Ezután Balfour, a tengerészet első fordja szólalt fel s magasztalta az angol flottát. Hangsúlyozta annak fontosságát, a flottának köszönhető, hogy a csapatszállítványok, a municiószállítások akadálytalanul eljutnak a gyarmatokból az anyaországba és Franciaországba.

Északkelet-pirusz megszállása ideiglenes.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Az olasz követ tudatta a görög kormányval, hogy Északkelet-pirusz megszállása csak ideiglenes és nincs behatással ezen vidék későbbi sorsára.

Ki a felelős Románia végzetéért?

— A konstanzi petroleumot az antant kifizette. —

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Verroux tábornok kétkedik az orosz segítség lehetőségében. Azzal fejezi be beszédét, hogy Oroszország képtelen nagy hadsereggel támogatni Oláhországot.

Hágából jelentik: Konstanza elfoglalásánál zsákmányolt óriási petróleumkészletek között olyan is van, amelyet Románia az antantállamoknak eladott s dacára, hogy a szállítást nem bonyolították le, a kifizetés távirai rendelkezésre megtörtént.

Az Independance Roumaine írja: Melatlan a szövetségesek részéről a vád, hogy Oláhország csak saját önző érdekeit nézte és ennek köszönheti vereségét. Oláhország nem felelős a történetekért, az oláh hadvezetőség sohasem vállalkozott arra, hogy egymaga két fronton felvegye a harcot a túlnyomó ellenséggel. A román fronton folyó harcokért a felelősség kizárólag a szövetségesek terbeli s kötelezettségük, hogy minél hatalmasabb támogatással jövategyék az eddig szenvedett kudarcokat.

Bratianu állása megrendült.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Ferdinánd román király hőséges kihalgatáson fogadta Narghilomant, a konzervatív párt vezérét. Hír szerint Bratianu állása megrendült.

Nyugaton lelohadt az ellenség támadó kedve.

Berlin, október 31. A nagyfőhadparancsnok jelenté:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornok hadserege. A Sonme mentén a kedvezőtlen időjárási viszonyok korlátozták a harci tevékenységet. A Leboeufától északra és keletre állásaink ellen előrenyomuló ellenség osztagait tüzelésünkkel visszaűztük. Egy francia századnak Samaisonette ellen intézett támadása meghiusult. Ép így kudarcot végződtek kézigrántós csapatok arra irányuló kísérletai, hogy Biachetól délre fekvő új árkainkba behatoljanak. Nagy francia erőknél Ablaincourt ellen és a Faulnes-Lihanoi műút mindkét oldalán indított támadása védőtűzünkben nem volt keresztül vihető.

A német trónörökös hadserege. A Maas területén is nagyobb nyugalom volt mint az előző napokban. Csak Saint-Mihiel vidékén ért el időnként nagyobb hevességet a tüzérségi tűz.

Falkenhayn zsákmánya.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Rövid tüzérségi előkészítés után az oroszok Scara állásukat Kaszin mellett virradatkor megtámadták. Az ellenséget véresen visszavertük. Beresteckótól északnyugatra a Styr felső folyásánál előtér csatározások a mi javunkra dőttek el. A Narsjovka keleti partján Monochovtól északra török csapatok elfoglalták az ellenség több előállítását. Tovább délre német ezredek Bolz Rasnolesievtől nyugatra elfoglaltak fontos magaslati állásokat és visszaverték az oroszok ellentámadásait. Négy tisztet, 170 főnyi legénységet s 9 gépfegyvert szállítottak be. Stanislautól délnyugatra orosz osztagok előretörése sikertelen maradt.

Károly főherceg lovassági tábornok hadserege. Erdély keleti határán nyugalom. A déli határhegységben a sűrű köd és hóvihardacára a harcok tovább folytak. Campolungától északra és Boerzenynél, Orsovától északra a románok sikertelenül kísérelték meg, hogy visszafoglalják a tőlük elveit magaslatokat.

Falkenhayn gyalogsági tábornok hadserege október 10. óta 151 tisztet, 9920 főnyi legénységet fogott el és sok egyéb hadiszerezen kívül 32 ágyút, 47 gépfegyvert s 1 zászlót vett el a románoktól.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Dobrudzsában a helyzet változatlan.

Szerbek veresége a Csernánál.

Macedóniai front.

Bolgár gyalogság szerb osztagokat, amelyek a Csarna hajlásnak keleti részében kezdetben sikereket értek el, kiindulási állásaikba vetett viseza, miközben nagy veszteségeket okozott neki.

Ludendorff, első főszállásmester.

Panasz a nagyváradai kereskedőkre.

Nagy jövedelem, semmi jótékonyság.

Már megindult a székelyek vándorlása visszafelé. Három napja újból füstölögnek a nyugvóállomáson a nagy levesfőző üstök s a Jobbkéz irtagnak maradt hölgyei Pally Lajosné vezetésével szeretetteljes ellátásban részesítik a visszamenekülőket. Kint vannak állandóan: özvegy Szabó Gézáné, özvegy Gyalokay Antalné, Szentléleki Mészáros Kálmánné, Schüch Bóska, Kaufmann Kornélia, akik nem engedik el a magyarság visszazömlő tömegét anélkül, hogy meleg ételt, a gyerekeik friss ruhát ne kapjanak.

Igen ám, de honnan vegyék a sok ruhát, fehérneműt, mikor a menekülteken kívül a hadiárva is számottevőnek meleg ruháira. És ezek a ruhák nem érkeznek a gyűjtőkocsikkal.

Itt van a panasz a nagyváradai kereskedők ellen. Budapesten a kereskedők nagy szerű érzékkel támogatták a menekülőket, feladták nekik a selejtes fehérneműket, ruhákat, a konfekció pedig a divatból kiment ruhákat legfeljebb 50 koronáért.

Most rangoteg jövedelemre tettek szert a kereskedők az árak folytalan emelkedése következtében s ezzel szemben Nagyváradon eddig ugyszólván semmit sem adtak a fehérnemű, ruha és konfekciós kereskedők a menekültek részére, akikhez most a hadiárva csatlakoznak. Ezeket a városi árak szék utalta át a Vörös Kereszt Jobbkéz gondviselésébe.

A nagyváradai kereskedők hazafias áldozatkészéget és önkéntes készségében sohasem kételkedtünk. Tisztára feledékenységgel az egész.

Kérjük jóérzésű, hazafias gondolkodású, a háborús konjunkturás üzletek révén meggazdagodott kereskedőinket, hogy a szükségben levő menekült gyermekek és hadiárva számára selejtes és divatból kimert ruhákat és fehérneműket sürgősen küldjenek a Vörös Kereszt Jobbkézhez.

Rettenetes volna, ha csatlakoznánk hozzáik. Nagy nyereségeiket nyilvánartja a társadalom s azt is, hogy ki viszonzta a háborús meggazdagodást megfelelő jótékony adománnyal azok számára, akik földönfutók és árva lettek addig, míg ők meggazdagodtak.

A háború ugyanis nálunk egy új városi osztályt teremtett, a melyik vagyonát a belső kabátzsebben hordja. Könnyen jött pénz, nem kellett hozzá nagy alapítke, sem hosszú gyümölcsözőségi idő, csak egy kis utazás, egy kis katonai, kórházi, menekült élelmezési szállítás, élelmi, takarmány, fűtő, világítási cikkekkal való kereskedés, nem kellett egyéb, mint rábóli az árura s az magától fűszert 2-3-600 percenteket s innen, a békeben soha sem álmotott „tisztességes polgári haszon” vándorolt abba a bizonyos belső kabátzsebbe. Ez a haszon néha váratlanul nagy volt.

Mi tudjuk a háborús nyereségek mértékét s azt is tudjuk, hogy a kereskedők nem adtak sokat a háborús célokra. Keresünk, kutatunk, a nagy erőlködéstől és igyekezettől homlokunkról a verejték csurog s szemünkbe, pupillánk kitágul s a szürke ócskaságok között nem bírjuk felfedezni a kereskedelem adományait.

Nagy általánosságban semmi.

Embértársaink milliói vésznek, a sok ezer kilométeres fronton dühörögnek az ágyuk, a sebesültek hörögnek, s ti nem láttok ebből semmit s nem éreztek semmit. Gránát szaggatja szét azokat a hőseket, akik nem kalkulálhatnak, nem számolhatnak, mert titeket a ti börtönököt s a nektek ennél is kedvesebb belső kabátzsebet tartalmát védik.

Ti, akik adóssáitoknak határidőre kiméletlenül a nyekára hágtok, mert fizetni üzleti tisztesség, tudjátok meg, hogy van más tisztesség is, mint ami váltóra van írva.

Erről az erkölcsi tisztességekről kiállított váltó birtokunkban van, s azt mi nem habozunk a nyilvánosság előtt mutatni be kifizetés végett.

Készek vagyunk kimutatni, hiteles adatok alapján, mit nyertetek a háborúban s mit adtatok vagy nem adtatok a hadiárva s menekülteknek.

Kívánjátok, hogy közé tegyük ezt a mérleget?

A Hadsegélyző Hivatal szükségpénzei.

A napról napra érzékenyebben jelentkező aprópénzhiány arra a gondolatra indította a Hadsegélyző Hivatal vezetését, hogy 02, 04, 06, 08, 10 és 12 filléres aprópénzt pótló papírjegyeket hozzon forgalomba azzal a kötelező igérettel, hogy ezeket a bemutatónak törvényes fizetési eszközre beváltja, amint legalább 1 korona értékű címet gyűli össze.

Köztudomású, hogy a törvényes fizetési eszközül szolgáló bank és államjegyek jelentékeny része is elkallódik, vagy egyéb okokból nem kerül teváltásra és a felvetett gondolatnak a Hadsegélyző Hivatal szemponyjából is abban rejlik a rentabilitása, hogy a társadalom tehetősebb elemei valószínűleg nem fognak élni a beváltás jóval, viszont, akinél ezen apróbb tételek számottevő jövedelemalkatrészek, azok a Hadsegélyző Hivatalnál biztosan megkapják a címletek törvényes ellenértékét.

Kéri a Hivatal a mindig hazafias magyar ipari és kereskedő világot, karóják fel ezt az anyagi áldozatot nem jelentő, hasznos és kényelmes akciót, szerezzenek be a Hadsegélyző Hivatal különböző címletű szükségpénzeiből forgalmuknak megfelelő quantumot és utasítsák személyzetüket, munkáikat, kérjék fel a közönséget stb., hogy ezeket a szükségpénzeket fogadják el rendszeres fizetési eszköz gyanánt.

A szükségpénzeket százas csomagolásban, névértékén hozzuk ugyan forgalomba, hogy azonban jótékony célokra szolgáló alapjaink ne lehessenek kitéve a véletlen esélyeinek, a szükségpénzek rendelési összeg után 5 százalék önköltségnek megterítést is kénytelen kérni a Hivatal.

Rendelés céljaira postatakarékpénztári befizetési lapot és portómentes rendelő levelező lapot mellékel a Hivatal annak megjegyzésével, hogy a rendelés elintézésének a gyorsasága csak úgy biztosítható, ha a pénzküldés és rendelés ezen blanketták igénybevételel történik.

Személyes levásárlás esetén a szükségpénzeket Budapest, U., Akadémia utca 17 szám alatti helyiségünkben szolgáltatjuk ki. Az összegyűlt címletek beváltása ugyanott történik.

A kezelés egyszerűsítése végett egy-egy címletből csak teljes (százas) csomagokat hozhatunk forgalomba.

Budapest, 1916 október havában.

A m. kir. honvédelmi Ministerium
Hadsegélyző Hivatala.

Élet a pólai kikötőben.

Az áruló végzete.

A pólai hadikikötőben igen sok nagyváradai és biharmegyei fiu teljesít szolgálatot, részint, mint tengerész, részint mint erőd katona, vagy repülő. Ezeknek a katonáknak az életéről csak nagy ritkán kapunk egy-egy kis képet a pólai háborús életről. Pedig ott sem pihennek a mi katonáink, ép úgy dolgoznak, mint bárhol a harctereken. A kikötő életéről két érdekes dolgot mondott el most nekünk egy tengerész, aki néhány napig Nagyváradon időzött. A tengerész elbeszélését az alábbiakban adjuk:

— Polában aránylag nyugalom van. Repülőnk ugyan majd mindennap rendeznek kirándulást, azonban bennünket nem mer háborgatni az ellenség. Igaz ugyan, hogy kezdetben többször kísérletezett de rettenetes árat fizetett minden kísérletzésért.

Még az olasz hadüzenet előtti napokban történt, hogy egy tengerész tisztünk, aki különben olasz származású volt, átszökött az ellenséghez. Az olaszok örömmel fogadták és nyomban kapitánnyá léptették elő. Miat tengerésztiszt természetesen sok fontos dolognak volt a birtokában és ezt az olaszok igyekeztek is a saját érdekükben érvényesíteni. Az áruló tisztet egy tengeraltjáró parancsnokának nevezték ki. A parancsnok, hogy bemutassa nagyszerű tudását, egyenesen arra vállalkozott, hogy hajójával behatol egyik kikötőbe és ott a mi hajóink között pusztítást idéz elő.

A tengeraltjáró nappal jött a kikötő közelébe. Természetesen nem folytathatta útját nappal, mert elpusztult volna, hanem megvárta az estét, hogy majd az éjszaka leple alatt be fog lépni.

A hajó közeledtet őrhajóink már tudták és várták. A hajó azonban nem jött. Kora reggel a kikötőben egy sziget közelében homokzátonyon fennakadva tehetetlenül állott mozdulatlanul az olasztengeraltjáró. A gép propellerje mélyen be volt vágva a homokba. Hajóink közeledtére a tengeraltjáró személyzete osónakta ugrált és igyekezett menekülni. Erre két torpedózúzónk egy-egy lövést adott a menekülő felé, mire azok megálltak és megadták magukat. Ott volt a foglyok közt az áruló olasz kapitány is, aki felett azonnal itélkezett a bíróság. A tengeraltjárót teljesen ép állapotban vontatták be a kikötőbe és ma az osztrák magyar tengeraltjárók számát szaporítja.

A ravasz francia tengeraltjáró.

— Egy más alkalommal egy francia tengeraltjáró akart bejutni a... i kikötőbe. Ravaszul akarta végrehajtani tervét, azonban csufos kudarcot járt vállalkozása. A francia tengeraltjáró víz alatt jött egészen a kikötő első torpedó őrhajójáig, ott hirtelen feltűnt perioskopja, azonban ép oly gyorsan ismét elsüllyedt. Az őrhajón észrevették a tengeraltjárót, de mert a feltűrés után azonnal elsüllyedt, egyáltalán nem tettek semmi intézkedést.

A helyzet mindazonáltal igen kritikus volt. A torpedó hajó minden pillanatban ki volt annak téve, hogy az ellenséges tengeraltjáró elsüllyeszti, ennek dacára nem tettek semmit, mert a legheibb óvintézkedésre tényleg megtörtént volna a katasztrófa. Az első izgalmas félóra reitenetes lassúsággal telt el. Ez alatt azonban a hajón megállapították, hogy a tengeraltjárónak más célja van, nyilván a kikötőbe akar behatolni. Az őrhajó felváltása alkalmával sem árult el a torpedó parancsnoka semmit a felváltó hajónak, ellenben a kikötőbe drót-

nélkül in jelezte a veszedelmet. A felváltás megtörtént. A torpedóhajó a kikötő felé vette útját. A tengeralattjáró szintén megindult és követte a mi hajónkat. Úgyesen gondolta ki a tervet a francia tiszt. A torpedó biztosan fog haladni a leküzdhetlen akadályok között a kikötőbe és ő nyugodtan mehet nyomában mindenütt. A torpedó hajó parancsnok rendes sebességgel vezette a hajót a kikötőbe. A kikötő főakadályá előtt egy kilométerre azonban teljes gőzzel szelte a tengert a torpedó hajó. A kikötőben mindenki úgy látta, hogy a parancsnok egyenesen a főakadálynak viszi neki hajóját. Szédítő sebességgel közeledett a jármű, nyomában ugyanolyan gyorsan haladt a tengeralattjáró. És most hajmeresztő dolog történt.

Közvetlen a főakadály előtt szinte derékszögben hirtelen oldalt fordult a torpedó hajó és repült tovább. A csel pompásan sikerült. A francia tengeralattjárón már kéjes mámorban uszott az egész személyzet a nem remélt siker felett.

Egyszerre azonban rettenetes rázkódás riasztotta fel a tengeralattjáró lakóit. A veszedelmes hajó teljes erővel ment neki a főakadálynak, mely feltartotta és megfogta a betolakodó ellenséget. Erre a már várakozó őrhajók valószínűsítő srtűzetet adtak a kelepőbe került ellenséges hajóra, melyből egy-egy más után bujtak ki a parancsnok vezetésével a tengerészek. Érdekes, hogy egyetlen egy ember sem sebesült meg. Ép bőrrel jutottak mindnyájan fogságba.

A hajót kijavították és besorozták a mi tengeralattjáróink közé.

Tengerész.

HIREK

MINDSZENTEK ÜNNEPE, HALOTTAK NAPJA.

Mindszentek ünnepét őrli ma az egyház s e napon Istent dicsőíti az ő szentjeiben. Azokat a hőseket ünnepeljük, akik névtelen hősei voltak hitünknek s az erényt hősi fokban gyakorolták s megküzdöttek az égért s megdicsőülve Isten társaságában vannak. Ez ünnep estéje a halottak emlékének van szánva. A kegyeletos emlékezésnek s nem a hivalkodó fényűzésnek. Az egyház imára buzdít s nem vetélkedő feltűnni vágyásra.

Az egyház esztőtörtökön, november 2 án tartja halottak napját, melyen imádkozik az összes meghalt tagjaiért. Imádkozik azokért a halottakért, akikről már nem emlékezik meg senki többé.

A mai ünnep alkalmából az összes templomokban ünnepi misét tartanak.

* **Lapunk legközelebbi száma a mai ünnep miatt november 3-án pénteken jelenik meg.**

* **Bunyitay Vince emlékezete.** A Magyar Tudományos Akadémia összülése hétfőn tartott dr. Karácsonyi János kanonok akadémiai rendes tag emlékbeszédet Bunyitay Vince püspök, az Akadémia elhunyt levelező tagja fölött. A magas szárnyaló emlékbeszéd első részét lapunk mai számában közöljük.

* **Vaskereszt** A király megengedte, hogy Judra Károly 70. gye beli őrnagy és Seraciu Pál 37 ik gye beli főhadnagy a német császár által nekik adományozott vaskereszt II. osztályát elfogadják és viseljék.

* **A pápa tudósító-irodája megszünt.** Zürichből jelentik: A pápa kezdőse, mint ismeretes, a Vatikánban a hadifoglyok támogatására tudósító iroda létesült. Az irodának most meg kellett szüntetnie a működését, mert a szabadkőművesek folyton azzal gyanúsították, hogy elősegíti a kémkedést.

* **Henriquez tábornok vaskezesztje.** A király megengedte, hogy lovag Henriquez János gyalogsági tábornok a Vilmos császár által neki adományozott Vaskereszt I. osztályát elfogadja és viselje.

* **Kinek jut a cukor? Lukács** Ódon polgármesterhelyettes egy nyilatkozatban kijelentette, hogy a Cukorközponttól érkező cukor kiosztásának módzataira nézve nem határozott. Kiskereskedői körökből most felkérlik lapunk révén a főjegyzőt, hogy a cukrot ne a nagykereskedők útján juttassa a közönséghez, mert ezek közül igen sokan nem a kiskereskedőknek adják a cukrot, hanem elporlik kezeik közt. A város árulja a cukrot s ha a közönség kényelme is szóba jöhet, adjon közvetlenül a kiskereskedőknek.

* **Signum laudis.** A király az el-lenséggel szemben tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül dr. Sereghy Sándor 101. gye bez beosztott főorvosnak legfelsőbb dicsőítő elismerését adatta tudtul.

* **Kegyelet.** Egy közös találkozáásra hiv bennünket a ma — a halottak sívár, kietlen birodalmába. Ma ott sok fényt, virágot pompáztatnak, a megboldogultakra emlékezés napja van ma. Ezen szomorú, bánatos estén sokan elmegyünk, hogy ezertteink sírját felkeressük s hogy azok lelki-üdvéért imát küldjünk jó Istenünkhöz. Utunk amint ott a rögs sírhantok között elvezet, majd, ne csak a nagydiszű fényél-pompánál állunk meg. Látnak ott sirokat bátor elhagyatottságban, fájón kiáltanak ezek a káprázataiba, — álljunk meg itt ezeknél is egy-egy pillanatra, legyen órettük is lelki-ünknek egy egy fohász! És ne feledkez-zünk meg az érettünk hősi halált halt katonákról. Imádkozunk egy miatyánkot az ő lelkiüdvösségükért is.

* **A tegnapi vetítő előadás a Kath. Körben.** Élvezetes és tanulságos vetítőelőadás volt tegnap este a nagyváradí Katholikus Körben. A kelet galiciái háboru keretében a modern harcászat eszközeit mutatta dr. Krüger Aladár, lapunk főszerkesztője, pompás előadásban. Könnyen érthető modorban ismertette a lövészárkokat, az egyes fegyvernemek szerepét, a léghajókat, repülőgépeket, a különböző ágyutípusokat, a mai fejlődött egészségügyi szolgálatot stb., mindannyit a nála megszokott világos előadásban, élvezetes, sokszor humoros epizódokkal fűszerezve. Élénk tetszést arattak a bemutatott mozgóképek Augusztus főhercegnő látogatásáról, német tábori jelenségről. Végül pedig a trónörökös, Falkenhayn, Böhm-Ermoli hadvezéreket és környezetüket mutatta be sikerült képekben, még sikerültebb előadás keretében. A pompás előadást többször zajos tapssal honorálták. A legközelebbi vetítőelőadás a jövő kedden lesz. Ezután a vetítőelőadások délután 5 órakor kezdődnek.

* **Emlékbeszéd a nyugvó hősök felett.** A váradvelencei temetőben nyugvó hősök felett az emlékbeszédet halottak estjén 5 órakor tartja Eisele Sándor.

* **Szeszich Elek a kulturmérnőki hivatal vezetője.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter a nagyváradí m. kir. kulturmérnőki hivatal vezetésével Szeszich Elek kir. főmérnököt bizta meg. Szeszich Elek főmérnököt örömmel üdvözli egész Nagyvárad és Biharvármegye közönsége abban a diszes állásban, mely Pap Elemér min. tanácsos váratlan elhunytával megüresedett. Szeszich Elek nagy népszerűségnek örvendő kiváló szakember, ki előzőkénységéről, nagy tudásáról, tehetségéről, fáradhatatlan szorgalmáról általánosan ismert, vezetésre hivatott egyéniség minden tekintetben alkalmas arra, hogy a Pap Elemér gyászos elhunytával megüresedett állást méltóan betöltsse s e fontos hivatal további virágzását, zavartalan működését irányítsa.

* **A menekültek kijelentése.** Miután az eddigi tapasztalatok szerint városunkban már számos szállásadó itéltetett el súlyos pénzbírságra azért, mert az erdélyi menekültek eltávozását, dacára a gyakori figyelmeztetésnek, elmulasztották, a rendőri bejelentő hivatal vezetője szigorúan felhívja mindazokat, kik városunkban az erdélyi menekülteknek szállást adtak s akikről nevezett menekültek már eltávoztak, hogy ezen körülményt a bejelentő hivatalnál azonnal jelentsék, vagyis az eltávozott erdélyi menekültek kötelező kijelentését haladéktalanul eszközöljék, mivel ellenesetben ellenük a kihágási eljárás hivatalból megindíttatik. — Nagyvárad, 1916 október 30 án. Molnár István, a rendőri bejelentő hivatal vezetője.

* **Kovács Aron főtörzsorvos nyugalomban.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr. dálnoki Kovács Aron váradokozási illetékel szabadságot m. kir. honvéd I. oszt. főorvosnak saját kérelmére nyugállományba helyezését elrendelte s neki ez alkalomból a III. oszt. vaskoronarendet adományozta.

* **A Kath. Népszövetség új otthona.** November 1 en elfoglalta új helyiségét a Kath. Népszövetség. A Kath. Kör házában (Szilágyi Dezső utca 5. szám alatt) van az új helyiség, a földszinten, a kaputól balra. Tágas, előkelő helyiségekben helyezkedett el a Népszövetség, az intézmény fontosságának megfelelő helyen. Ugyanott van a Népszövetségi Otthon, a Hitel-szövetkezet s a Népszövetség jogvédő irodája is, mely a tagoknak rendelkezésére áll.

A Népszövetség Hitel-szövetkezet esztőtörtőki befizetéseit már az új helyiségben kezelik.

* **Elhunyt irgalmas nővér.** A Szent László menedékházat vezető irgalmas nővérek közül S. Mártha, születésnéven Racsisz Franciska hosszú betegség után visszaadta tiszta lelkét Teremtőjének. Az elhunyt nővér messze Ausztriában: Krajnában született. Ezelőtt 15 évvel szentelte fel magát Isten szolgálatára s aggok és gyermekek gondozására s ezen másfél évtizedet szakadatlan munkával a Szent László intézetben töltötte. A buzgó köteleességteljesítés meg-támadta gyenge, törékeny szervezetét s másfél évvel ezelőtt súlyos beteg lett, mig most 40 éves korában szenvedéseitől megváltotta a halál. Temetése tegnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe. A gyászszertartást dr. Vucskics Gyula prépost kanonok végezte segédlettel. A koporsót szebbnél szebb koszoruk borították. — A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete végezte.

*** Tanácskozás közlelmzési ügyben.** Nagyvárad város lakás- és élelmiszerügyi bizottsága f. évi november 4 én azombaton a városbáza bizottsági termében délután 3 órakor ülést tart. Tárgy: Közlelmzési ügyek. Nagyvárad, 1916 okt. 31 én. Gerő Árpád, elnök.

*** Elhunyt református lelkész.** Papp László borsai református lelkész, aki képzett és kiváló egyházi szónoklatairól volt ismeretes, tegnap 83 éves korában meghalt. Irodalmilag „Üzenet északra, üzenet délre” című hazafias elmélkedésével vivott ki elismerést. Az elhunytban Papp János dr., a „Nagyvárad felelős szerkesztője” sógorát gyászolja.

*** Adomány az anya- és csecsemővédelemre** Merza Kálmán sirvilágítás megváltása címen 10 koronát jutottat szerkesztőségünkbe a Kath. Növendőségügyesület anya- és csecsemővédelmi intézete előjaira. Rendelkezési helyére juttatjuk.

*** Szaporítják a kéményseprői kerületeket.** A kereskedelmi miniszter tegnap rendeletet küldött az alispánhoz, amelyben a jelenlegi kéményseprői kerületek számának szaporítását ajánlja a vármegyének. A miniszter ezzel azt akarja elérni, hogy a katonai szolgálat folytán rokkantra vált kéményseprők álláshoz jussanak.

*** Eladó posztó és szövethulladékok.** Ma délután 11 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara szuterén (pince) helyiségében ocsón lehet kapni posztó és szövethulladékokat.

*** Az első árdragító pörök a táblán.** November 14 én lesz a nagyvárad királyi ítélőtáblán az első árdragítási bünpörök tárgyalása. Világ Géza és Grünfeld riennk bünpere az egyik, a másik Steiner Mór hasonló bünpere. Előadója e pereknek Domokos László táblabíró. Az ítéletek feltevése folytán kerültek a táblára a nem nagyváradiak, hanem aradiak a vádlottak. Nagyváradon tudniillik eddig nem ítélték el hasonló vétségért egyetlen kereskedőt sem.

*** Jelentkezzék egy medgyesi menekült.** Bropaner Dávid medgyesi menekültet felhívom, hogy a saját érdekében haladéktalanul jelentkezzen dr. Cseresnyés Béla tanácsosnál, Városháza I. emelet 3. ajtó szám alatt vagy pedig a lakásán Uri utca 4. szám alatt. *Bejelentő hivatal.*

*** Hetenként kétszer nem lesz cukrászsütemény.** A belügyminiszter a szocialista és vajtalan napra vonatkozó rendelkezését ki akarta terjeszteni a cukrászokra is és hétfőn be akarta zárni a cukrászdákat. A cukrászok ezt a készülő intézkedést egy eltenindítvánnyal szeretnék megakadályozni. Legutóbb a cukrászok gyűlést tartottak, amelyen hosszas vita után elhatározták, hogy fölírják a belügyminiszterhez és arra kéri a minisztert, hogy álljon el attól a szándékától, hogy hétfőn bezárassa a cukrászdákat, mert ártana a városképnek, ha a cukrászdákat, amelyek a legformalmasabb utvonalakon vannak, egy munkanapon zárva kellene tartani. Ehelyett azt ajánlják a miniszternek, hogy hétfőn és csütörtökön se cukrot, se süteményt nem árussítsanak, csak uzsonnát szolgáltatnak fel és ehhez csak egyfejta süteményt adnak, amelyhez se zsir, se vaj nem kell. A miniszter állítólag hajlandó elfogadni a cukrászok indítványát és lemond arról, hogy hétfőn bezárassa a cukrászdákat.

*** Rokkant katona felvétetik éjjeli őrnék** Moskovits Adolf és Fiai R. T. nagyürögdi gazdaságába. Jelentkezhetni a részvény társaság nagyvárad ipartelepén.

*** Putnik vajda utban.** Budapest-ről jelentik. Luganból jelentik: A Szecseu korfui jelentése szerint most már az utolsó szerb katona is elhagyta Korfut és elutazott végül Putnik vajda is. Két matróz vitte őt, mi t valami élőhalottat a hajóra. Csak a szeme él még, a keze remeg, a lába alig bírja el.

*** Pályázat rum szállítására.** A temesvári os. és kir. katonai élelmiszeri raktár igazgatósága, a hetenként szükséges, mintegy 1800 hl. 52 fokos rum szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A pályázat részletes feltételei a kamarai irodában, a hivatalos órákban, d. e. 9-12 ig és d. u. 3-5 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1916 október hó 25. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

*** Szabászati iskolamegnyitás.** Szabászati és varró iskolában november elején új kurzust nyitok. Növendékeim a legkönnyebb módszer szerint sajátítják el úgy a szabás, mint a varrás tökéletesét. Külön szabászati tanfolyam Besztercei lehet: Rimanóczy utca 12 sz. II. 8. sz. alatt Biró Margit.

*** Forolin a legjobb és legbiztosabb tolette szer** kéz-, láb- és hónalj izzadás ellen. Hüsit! Szagtalanít. Ára 150. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hőfőherke” h. risóya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

*** Ecet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta ecetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

*** Poloskairtó NOLIN** biztos szer. Ára: koroná 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Fischer Ervin Zeneiskolája

Szalárdi-utca 21. sz.

Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

VÁSZONÜZLET

Beöthy Ödön-u. 1. sz.

Bejárat a kapu alatt.

Helyi és vidéki telefonszám 1163.

*** Azonnal kiadó** 5 szobás lakás, Rulikovszky ut 16. sz.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legzebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltűntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, zeperőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 250 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

*** Pe feet** magyar német levelező kisaszony ki a gyors és gépirást tökéletesen bírja felvétetik Komlós Tesvérek üveg nagykereskedésében. Zöldfa u. 13.

*** Helybeli** nagyobb pénzintézet megfelelő gyakorlattal bíró fiatal tisztviselőt keres. Cim a kiadóhivatalban.

*** Aszódi Mihály** kávé-, cukorka- és csemege nagyáruháza Kossuth-utca, Szalápota. Telefon: 635. sz. A következő áru kapható: 3 csillagos Konyak, Finom Tea rum, eredeti töltés, Finom Tea vegyíték, Fehér Cukor, Finom zamatu Konzervkávé, Szardíni, Hollandi Sajt, Szalámi, Feltört Mogyoró, Mazsola, Csokoládé, Tiszta Méz, Borovicska, Törköly, Szilvódium, Huskonzervek, Nestlé-Gyermektáplisz, Régi valódi Franck-kávé, Maláta kávé, Füge-kávé, Málnaszörp, Leves kocka, Finom Kakaó, Aszódi 8 félé zamatu Pörköltkávé, Mindenféle Sütőpor, Finom Likör, Kondenzált Tej, Zöldbor-ó és Bab, Diana-Sósorszesz. Fehér és Vörösbörök, Afonyabor, Puffat Rozskása Malaga, Datoiya, Teakenyér és Kugler-Gebeau bonbonokból nagy raktár! Összes Konzervhalak megérkeztek! Eladás nagyban és kicsinyben! Vigyázat! Aszódi cukorkában kávéban és csemegekben vezet!

*** Egy szegény fiu,** ki irodai teendőkben jurtas alkalmazást keres. Bay Kálmáné Temető u. 9.

*** Élő és művirágüzlet,** amely 10 óra óta fenáll visszavonulás miatt eladó. Cim a kiadóba.

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, malomoknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb és legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

Csomagolásra 2, 2 1/2, 3 és 4 mm vastagságban kgként K 350, 100 kg K 340—.

Postacsomagokhoz kgként K 420, 100 kg K 400—.

Szőlőkötőzészhez (2 és 2 1/2 mm.) kgként K 350, 100 kg K 340.

Zsákzsinegnek 4 mm-esből vágva és kötegelve kgként K 360, 100 kg K 350— árban szállítja pécsi raktáraiból utánvétel a

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R. T. áruosztálya Pécs.

5 kgnál kevesebb nem küldhető.

Papirkötelek.

Elismerő nyilatkozatok.

Nagyobb rendeléseknél engedmény.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Szerda.

Éhes város

amerikai dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppalapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Szerda, csütörtök.

Csókós éjszakák

dráma 3 felv.

Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

URANIA
mozgó-
színház

Szerda, csütörtök.

Felre az Etikettel

vígjáték 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppalapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Trilby.
Csütörtök: Csodacsók. (Bemutató.)
Péntek: Csodacsók.
Szombat délután: Katonadolog.
Szombat este: Csodacsók.
Vasárnap délután: Egyszer volt...

A csodacsók bemutatója.

Sz Zsigmondy Anna, Biller Irén,
Vigh Manci.

A meleg siker koronázott Legénytuós és a szép zenéjű Bájos ismeretlen után csütörtökön este Strauss Oszkár legújabb alkotását, a Csodacsókot mutatja be a Szigligeti-színház énekes együttese.

Azok számára, akik a könnyed, hamar népszerűvé váló, fülbeaszó dallamokkal teli, de emellett zeneileg értékes partitúrákat kedvelik, a Csodacsók élvezetét biztosítja már Strauss Oszkár neve is, amely a szerzőnek ezzel a legújabb muzsikájával ismét öríását halad a népszerűségben.

Budapesten a Király színház mutatta be ezt a vidám, tréfás szövegű operettet, a melynek elsőrangú szerepe nálunk a legjobb kezebe jutottak. A Király színház Dilla Donna Eugénijának szerepét például Sz. Zsigmondy Anna játssza, aki kétségtelenül a legtalálóbb olyan sikert ezzel a nagyobb szabású énekpartival, mint a fővárosiak dédelgetett énekművésznője.

Budapest közönségét Fényes Annuska ragadta el a Csodacsók bájos Irén szerepében és ez a feladat nálunk Biller Irénre vár, aki eddig fellépéseinek sikerét tekintve, garantálja, hogy közmegelegedésre fogja megoldani feladatát.

Igen kedves szerep jut Vigh Manciának is és ebben a szereposztásban a Csodacsók bemutatójához az élvezetbe jut a közönség, hogy a színház három primadonnáját: Sz. Zsigmondy Annát, Biller Irént és Vigh Manci együttesre láthatja a színpadon. Mindenki tapasztalhatja a művészek tudását. A felfüggesztés közepén Sik Részó, Béke, Tarnay és Dósa jutnak ki a színpadra.

A végül a finom zenéjű operett Kovács karmester tanította.

A Vigadószínház filmujdonsága

Csókos éjszakák.

Három fejezet a szerelem bibliájából.

Az új évad ötödik filmujdonsága az a kép, melyben a főszerepet Paula Marieheli és Mária Fabio játssza.

A háttérét mintha Szinyei Merse festette volna, szűzesség és dús fantáziája költő irta lépekben, hő szíves sor a halhatatlant alkotni, felperzselődni a csókos éjszakák titkosztos mámorában. A szerelem műtermének megírt költeménye ez a film, amit két művész páratlan virtuozitással játszik.

Ezt a briliáns műsort ma szerdán és holnap csütörtökön mutatja be a Vigadó mozgó színház, amelyben ez idényben a főváros is megelégedő időben a legnagyobb sikerű filmeket láthatjuk.

Az előadások a mai ünnepnapon d. u. 3 órától, az utolsó előadás este 9 órakor kezdődik.

A helyárok rendezek nem feleltek és előre is válthatók a Sipes tőzsdében.

Színházi Élet. Incze Sándor jeles színházi lapjárak legújabb füzeté Molnár Ferenc Farsangjáról, B. Sándor Erzsébről, a Modern Színpadról, a legújabb mozi filmekről közöl érdekes cikkeket. Kulisszatitkokról, intimitásról írt apróságok, illusztrációk teszik a füzetet változatosabbá. Ára 30 fillér, kapható a dohányboltokban.

Helvey Erzsébet sikere. Helvey Erzsébet aki nagyváradi leány s egyenesen a színháziskolából szerződött Nádasi József szabadkai színházhoz primadonnának, a Császár nőben lépett a közönség elé. Mint a szabadkai újságok jelentik „teljes biztonsággal mozgott a színpadon, nagyszerű színpadi megjelenés, temperamentum és behízelgő hang, a melyvel a közönség pálmáját vindikálta. Minden énekét és táncát megtapsolták. Iskolázott, esengő hangjával, kedves, természetes játékával elismerést vívott ki.“ A fia al primadonna Nagyváradon legközelebb vendégszerepel.

Legújabb táviratok.

Zita főhercegnő Erdélyben.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) A M. T. I. jelenti: Zita főhercegnő néhány nap előtt Erdélybe érkezett. A kolozsvári, medgyesi és székelyudvarhelyi kórházakat meglátogatta s személyesen átvijította az ajándékokat a sebesülteknek. A székelyudvarhelyi pályaudvaron a menekültek csoportjához lépett, vigasztalta őket s pénzdományt osztott szét közöttük. Innen a főhercegnő a románok által felajánlott Farosádra ment, ahol sáros utakon, romhalmozok között végigmenve, pénzt, ruhaneműt osztott szét a lakosság között, amely ruháját és kezét csókolta a főhercegnőnek.

A bolgárok megverték a szerbeket.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A bolgár vezérkar jelenti: Harmadik egység osztagokat visszavertünk. A Cserna hajlásban a szerbeket ellentámadással visszavertük eredeti állásaikba. A többi fronton kisebb járőrharok. Dobrudzsában változatlan a helyzet.

Az „U. 53“ hazaérkezett.

Budapest, okt. 31. (Saját tudósítónktól.) Wolff-jelentés: Az „U. 53“ tengeralattjárónk az Atlanti óceánon túl való vállalkozásáról hazaérkezett.

Válasz az angol hazudozásokra.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Wolff jelentés: Három tengeralattjárónk, melyek most térnek vissza az angol csatornából, összesen huszonegy hajót süllyesztettek el 2800 tonnatartalommal.

A nagy hűhó vége: csekély zsir és szalonna.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Ghillány földművelésügyi miniszter a 8 Órai Újság munkatársának ezeket mondotta:

Mint hogy a hadügyminisztérium közlése szerint Budapesten nagy elrajtett zsir és szalonna készletet sejtene, s minthogy a hadseregnek mindenre nagy szüksége van lépéseket tettek, hogy ezen készletek feltárással. Mi hozzájárultunk a honvédelminisztérium által foganatosítandó árufeltáráshoz, melynek eredménye, mint előre sejtettük: csekély készletek, részben a főváros részben a hatóságok jogos tulajdo-

nát képezik. A katonai hatóságok a rendőrség közbejöttével megjelentek azokon a helyeken, ahol zsir és szalonna készleteket sejtettek, leltározták, zár alá helyezték. A kormány az új élelmiszeri hivatal útján intézkedett, hogy a zsir és szalonna maximális árának túllépését szigorúan megbüntessék.

A Bulgária elleni offenzíva csődje.

Budapest, okt. 31. (Saját tudósítónktól.) Berthaut tábornok írja a Petit Journal-ban: Az entente nagy keleti haditerve, a Bulgária elleni offenzíva ér Törökország izolálása örökre el van temetve.

Vilmos császár Mackensenhez

Berlin, október 31. A Wolff-ügynökség jelenti: A császár Mackensen vezértábornagyhoz a következő táviratot intézte:

Kedves tábornokom! A dobudzsai hadműveletek fényes lefolyása után, a melyet az ön bevált és mintaszerű hadvezetésével Csernavoda eleste megkoronázott, megköszönöm önnek mindazt, amit ön és ön alá rendelt csapatok közös fegyverbarátsággal újlag teljesítettek. Királyi köszönetem azzal akarok különös kifejezést adni, hogy az ön nevét azok a csapatrészek is viseljék ezentúl, a melynek főnökévé kineveztem és elrendelem, hogy III. nyugatporoszországi 129. számú gyalogos ezred ezentúl III. nyugatporoszországi 129. számú Mackensen vezértábornagy gyalogosezred nevet viselje. Kérem, közölje az ön alá rendelt csapatokkal legmelegebb elismerésemet és üdvözlésemet.

Nagyfőhadiszállás, 1916 október 25.

Vilmos R.

Odesszát kiűritik.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) Krakóból jelentik: A Dzinnik Poznanski jelenti az Odesszai Lisztok című odesszai lap nyomán, hogy Odesszát a legközelebbi időben ki fogják őríteni. Ez a hír Szentpétervárott nagy feltűnést keltett. A Novoje Vremja megjegyzi, hogy ennek a kiűritésnek tisztán katonai okai vannak.

Döntő csatára készülnek az oroszok.

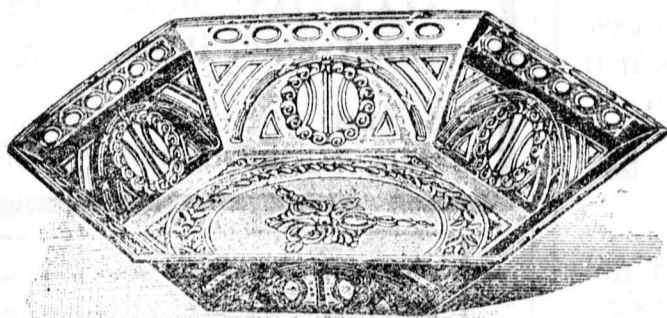
Stockholm, október 31. A Morning Post pétervári tudósítója jelenti, hogy november első hetében az orosz front titáni harcra el fognak jutni a tetőpontra. Több millió ember vesztegel a Duna és a rigai öböl közt s készülődik a történelem legnagyobb csatája. Az 1600 kilométeres vonalon mind a két fél a legszélesebb erőfeszítést fogja kifejteni. Stratégiailag az oroszok és románok (?) lesznek a támadók, taktikailag ingadozik a helyzet, mert a németek aktív defenzívában, ahol pedig offenzívában vannak. Az új csata olyan gyilkos lesz, hogy a háborúnak gyorsan véget vet.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY



Majolika tálca nickel kerettel

20 cm.	3 kor.	20 fill.
23 "	4 "	20 "
25 "	5 "	20 "
37 "	6 "	20 "



Kenyér kosár
china ezüst

4 korona.

Teás készlet színes aranyozással 6 személyre	6 kor.
Kávés készlet színes aranyozással 6 személyre	6 "
Feketekávés készlet színes aranyozással 6 személyre	6 "
Gyümölcs készlet színes aranyozással 6 személyre	6 "

Porcellán hadi mozsár ütővel 1 = 5 korona.

" " " " 2 = 5 "

" " " " 3 = 8 "

Képeretezés nagy választékban. Ablak üvegezés pontosan készülnek

KOMLÓS TESTVÉREK Üveg, porcellán, lámpa és diszmű áruk nagykereskedése. Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Telefonszám 372.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsiszó és igás szerszámok, kocsikulcs, lábvédők és szerszámok raktára.

* Irodai munkát vállal egy sok tagú és adós repülő, akinek egész délutánja szabad. Nagy gyakorlatú rendelkezők a mellékletre nagyon rá van utalva, mert családjá nyomorog. Címe: Lipót u. 8. sz. Megkeressét a kiadóhivataltól továbbít.

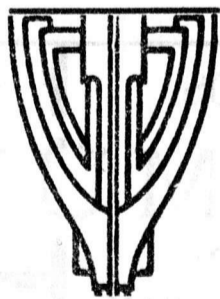
Az Erzsébetligeten lévő
4 ujj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Janky Antal Utóda

(Égéltulajdonos Csátary József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.



A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

EMIR

KELETI HAJFESTŐ

fekete, barna és világos barna színre legjobb fekete vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan, használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utáncsoktól, csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni. Ha üde, friss arcot akar úgy használjon

Alabástrom arckenőcsöt.

Két féle minőség van forgalomban, nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 korona 30 fillér.

Alabástrom puder

legjobb és legtisztább anyagokból van összeállítva Kitünően fed és finomságánál fogva az arcon alig vehető észre és semmiféle pattanás vagy mitesser nem keletkezik az arcon ha valaki az Alabástrom pudert használja. Egy eredeti doboz ára 2 korona. !! Óvakodjunk utáncsoktól. !!

Ezen szerek valódi minőségben beszerezhetők

NÉMETH PÁL

gyógyszerésznél

Arany Kereszt gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér,
Varosháza mellett.

Mindenféle postai megrendelést azonnal szállítok!

Fenti szerek beszerezhetőek még a Vadász drogueriában, Farkas István Apolló drogueriában és Csillag gyógyszertár Zöldfa-utca.

Harisnya, tricó, keztyü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyaáruház
Sas Passage főbejárónál.

Kés. etik cégünket összenemtévesztetni

IZSÁK LIDIA elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.



Park-szálloda

területében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53 ::

Kiadó Kosztu u. 2. sz. házban a Kerécs Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy készobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszásokokat, ponyvák, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papírzsinegeket,

szalmaszások, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitós kellékekben.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabutorok fülkéiben beraktározásra elfogadtnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszínek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400

Kiadó.

Butorozott szobák és lakások modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4. szám.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem, katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim további szives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

Olcsó harisnya vásár Hol?? Hol??

A HÓFEHÉRKE

harisnya áruházban

Nagyvárad Szent László-tér, Sas palota a Drogueria mellett.

Eladásra kerül ötvenezer pár női és férfi harisnya.

Következő előnyárakban:

Szám.	Reklám árak.
908 Női flor harisnya «Hófehérke»	K 2.80
Női flor harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal	„ 1.96
908 térd flor harisnya «Hófehérke» térdén felül	„ 3.20
407 Női la. cérna h. gyémánt fekete selyem fényű	„ 2.75
211 Női la. cérna h. gyémánt fekete	„ 3.75
805 Női la. cérna musselin harisnya vékony szálú	„ 3.40
807 Női la. cérna őszi harisnya	„ 4.-
298 Női la. Tráma selyem harisnya vékony szálú	„ 5.-
Téli női harisnyák K 2.20, 2.50, 3.-, 3.80, 5.10.	
„ „ gyapju harisnyák K 7.-, 8.-, 9.-.	
R. Férfi pamut harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal	K 0.96
R.R. Férfi flor harisnya selejtes kisebb kötési hibákkal	„ 1.26
672 Férfi divat csikos selejtes kisebb kötési hibákkal	„ 1.50
2266/68 gyapju hulladék téli	„ 2.16
3456 Férfi harisnya Merinó gyapju téli	„ 2.60
3459 Férfi harisnya gyapju téli vastag szálú	„ 3.-
3484 Férfi harisnya valódi gyapju téli bolyhozott	„ 5.-

! Olcsó nagy zsebkendő vásár!

Ezen árak csak november 1-ig maradnak érvényben.

Külön nagybani osztály.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfam és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja
55.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári árakban kaphatók

Tátray Sándor

r-t-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.